

Julkaistu Lapin Kansan Alakerta-palstalla Metsästä puhetta -sarjassa 30.5.2019

Samuli Kokkonen
Tanja Lepistö

Hyödyttävätkö uudet biojalostamot metsänomistajaa?

Metsätalouden kannattavuus Lapissa on parantunut viime vuosina. Se johtuu pitkälti parantuneesta puun kysynnästä. Lapin yksityismetsänomistajien bruttokantorahatulot olivat 80 miljoonaa euroa 2018. Kasvua toissavuoteen oli 14 prosenttia. Yksityismetsätalouden liiketulos oli viime vuonna 37,5 euroa hehtaarilta, kasvua 17 prosenttia. Puuntuotannon sijoitustuotto oli viime vuonna 13,2 prosenttia, kun se toissa vuonna oli seitsemän prosenttia.

Matalien korkojen ja maailmantalouden kriisien aikana Lapin metsät on erittäin houkutteleva sijoituskohde niin yksityisille henkilöille kuin rahastoillekin. Metsämaan hinta Lapissa on muuhun maahan verrattuna vielä kohtuuhintaista. Lapin metsissä on lähivuosina ja lähivuosisikymmeninä odotettavissa arvokasvua eli kuitupuun järeytymistä.

Puun kysynnän lisääntyessä usein myös kantohinnat nousevat, ainakin hyvin saavutettavilla ja hoidetuilla leimikoilla. Uusien tehtaiden ja nykyisten tehtaiden saneerausten myötä metsäteollisuuden valtakunnallinen raakapuun käyttö on lisääntynyt kolmessa vuodessa (2015-2018) vajaat 8,9 miljoonaa kuutiota, reiluun 73 miljoonaan kuutioon.

Jo toteutuneet investoinnit käyttävät pitkälti kuitupuuta ja ovat muualla kuin Pohjois-Suomessa. Lapin puukaupan piristyminen on pääasiassa välillistä vaikutusta muun Suomen toteutuneista investoinneista. Metsäkeskuksen tilastoimat Lapin metsänkäyttöilmoitukset kasvoivat 2018 yksityismetsissä 13 prosenttia toissavuodesta. Metsänkäyttöilmoitukset eivät korreloi suoraan saman vuoden hakkuiden kanssa, mutta kertovat hyvin kysynnän kehityksestä.

Lapin metsävarat ovat kasvaneet 1950-luvulta yli 125 miljoonaa kuutiota, ollen nyt 415 miljoonaa kuutiota. Samalla aikavälillä puuston kasvu on lähes kaksinkertaistunut 5,3 miljoonasta kuutiosta 11 miljoonaan kuutioon. Yhä samaan aikaan suojelupinta-alat ovat moninkertaistuneet 5,5 prosentista 27 prosenttiin.

Puuston kokonaistilavuuden kasvaessa myös hiilivarastomme on kasvanut ja puuston vuosittaisen kasvun lisääntyttyä myös hiilen sidonta on tehostunut. Jos 1950-luvulla olisi rajoitettu hakkuita vedoten silloiseen hiilivarastoon, niin nykyinen hiilivarastomme olisi pienempi.

Metsänomistajan paras kannuste metsänhoitotöihin on toimivat puumarkkinat. Kun puulle on kysyntää, metsänomistajalla on myös kiinnostusta investoida takaisin metsäänsä. Yksinkertainen muistisääntö on, että 15 prosenttia puunmyyntituloista pitäisi sijoittaa takaisin metsään. Ennakkotietojen mukaan v. 2018 taimikonhoidon ja nuoren metsän hoidon määrät ovat nousseet aiemmista vuosista, joka korreloi kasvaneiden bruttokantorahojen kanssa.

Hiilensidontaan tai muuhun sellaiseen perustuvat tulonlähteet ovat erittäin tervetulleita vaihtoehtoja, mutta ne eivät ole tällä hetkellä käytettävissä. Vapaaehtoinen, vastikkeellinen suojeleminen on myös houkutteleva vaihtoehto, jos rahaa on oikeasti jaossa. Nyt sitä ei ole.

Myös Lappiin tarvitaan uusia tehdasinvestointeja puulle, jotta puumarkkinat toimivat, uusiutumattomia raaka-aineita korvataan uusiutuvilla raaka-aineilla ja jotta metsänomistajat investoivat metsäteihin ja metsänhoitoon. Ilman kattavaa metsätieverkostoa kärsivät niin metsänomistajat, metsästäjät, marjastajat, poromiehet, kalastajat kuin matkailuyrityksetkin.

Kirjoittajat toimivat Lapin liiton EAKR-rahoittamassa Arktinen älykäs metsäverkostossa. Kokkonieniemi on MTK:n kenttäpäällikkö ja Lepistö projektipäällikkö Suomen metsäkeskuksessa.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

